

Vlaanderen
is open ruimte

WINTERTOELICHTINGEN MESTBANK

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

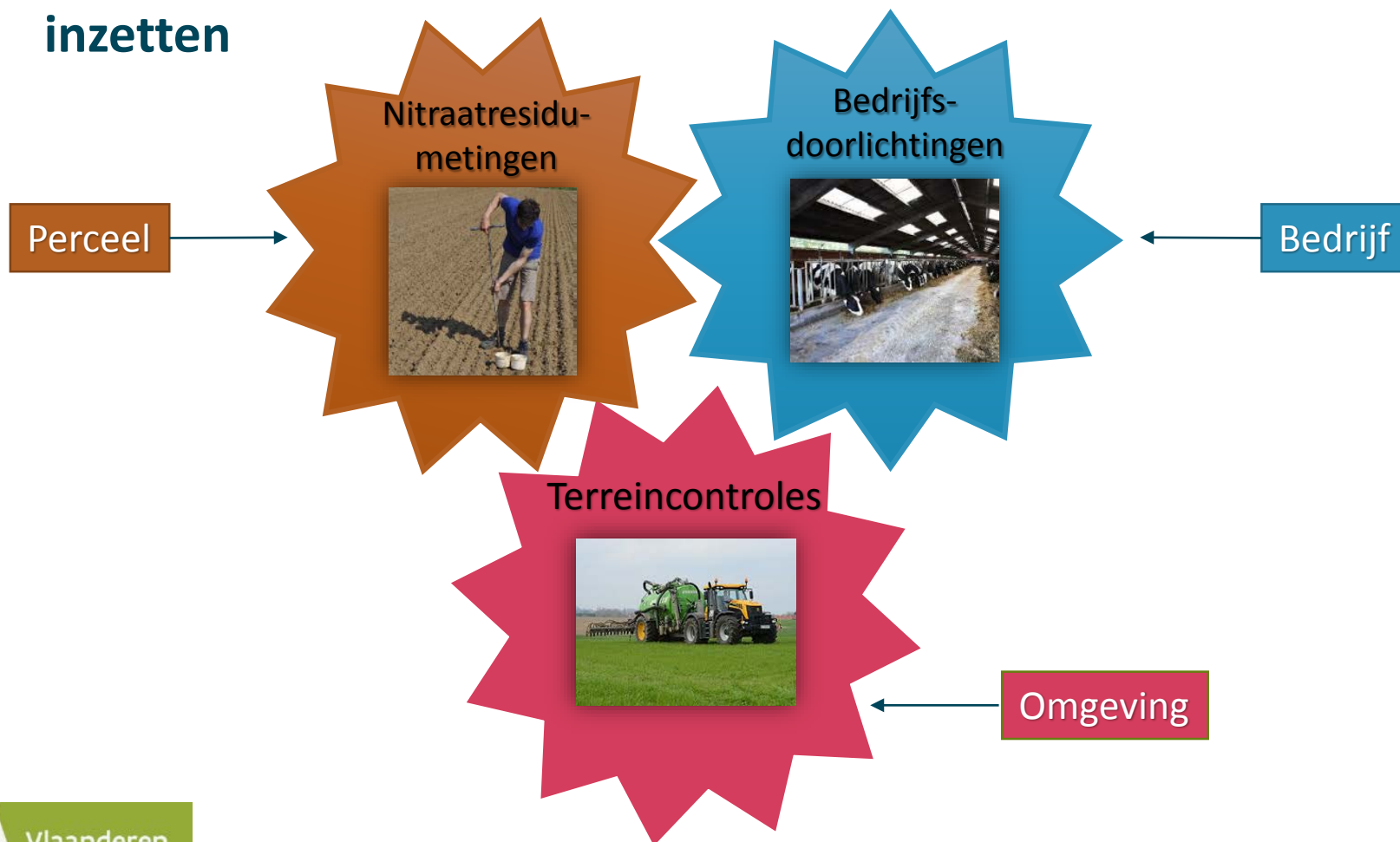

Vlaanderen
is open ruimte

BEDRIJFSDOORLICHTING

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

MAP 5: Verschuiving van administratieve controles naar bedrijfsdoorlichtingen - Instrumenten complementair inzetten

Wat willen we bereiken met bedrijfsdoorlichtingen?

Nutriëntenverliezen naar het milieu opsporen

- ▶ Heel het bedrijf
- ▶ Inzicht verwerven in werkelijke bedrijfssituatie (<-> papier)
METEN IS WETEN
 - ▶ Bedrijfsbezoeken met woord en wederwoord
- ▶ Controle + sensibilisering
- ▶ Gericht op gedragsverandering in toekomst
- ▶ Proportionele sanctionering ifv het bedrijf en de inbreuk en NIET: spijkers op laag water zoeken

Stappen bedrijfsdoorlichtingen

► Selectie

- Risico-analyse: jaarlijks parameters bepalen (ervaring, accenten, ...)
- Relaties van bedrijven
- Input van andere diensten

► Administratieve evaluatie

► Bedrijfsbezoek

► Vaststellingsverslag

► Ev. opleggen maatregelen en/of sancties

► Opvolging maatregelen

=> Variatie in de type bedrijf

Bedrijfsdoorlichting: Procesverloop

Stap 3

Bedrijfsbezoek

- ▶ **Rondgang** bedrijf: bezoek aan de stallen, serre, installatie... (telling, opslagmeting, wassers, eventuele lozingen, lekken,...)
Eventueel staalnames voeders – mest

- ▶ **Gesprek**

Overlopen van de bevindingen in dossier: dieraantallen, mestafvoer, opslag, analyseresultaten, EA-stal-types, wassers, bemesting eigen gronden, bodemstalen ...

- ▶ **Aanbevelingen formuleren:** bemestingswijze, alternatieve bemesting, opslagcodes, transporten,
- ▶ **Eventuele maatregelen bespreken + goedkeuren ingeval van tuinbouw**

Stap 4

Verwerking van gegevens administratieve evaluatie
+ terreinbezoek

Stap 5

Vaststellingsverslag
met definitieve
maatregelen

Stap 5

Vaststellingsverslag met voorstel van
maatregelen + evt. aanpassing gegevens
Mogelijkheid tot wederwoord

Stap 6

Antwoord op **wederwoord**

Stap 7

Opleggen van definitieve
maatregelen, rectificaties, sancties

Stap 8

Behandelen van bezwaar tegen definitieve
maatregelen

➔ Stappen 3 – 4 – 5 (van bezoek tot vaststellingsverslag) kunnen op bepaalde bedrijfstypes 2 of 3 maal worden doorlopen

Stap 9

Opvolgen van opgelegde maatregelen en sancties

Bedrijfsdoorlichting: gevolgen

- ▶ Rechtstreeks
 - Aanpassing gegevens (aangifte, vervoer)
 - Maatregelen
 - Sancties en boetes

 - ▶ Onrechtstreeks: als correcties, maatregelen of sancties zijn opgelegd
 - Bij niet naleven maatregelen: strengere maatregelen, sancties of PV (recidivisme)
 - Geen vrijstelling focusbedrijf
 - Intrekking vrijstelling focusbedrijf jaar nadien

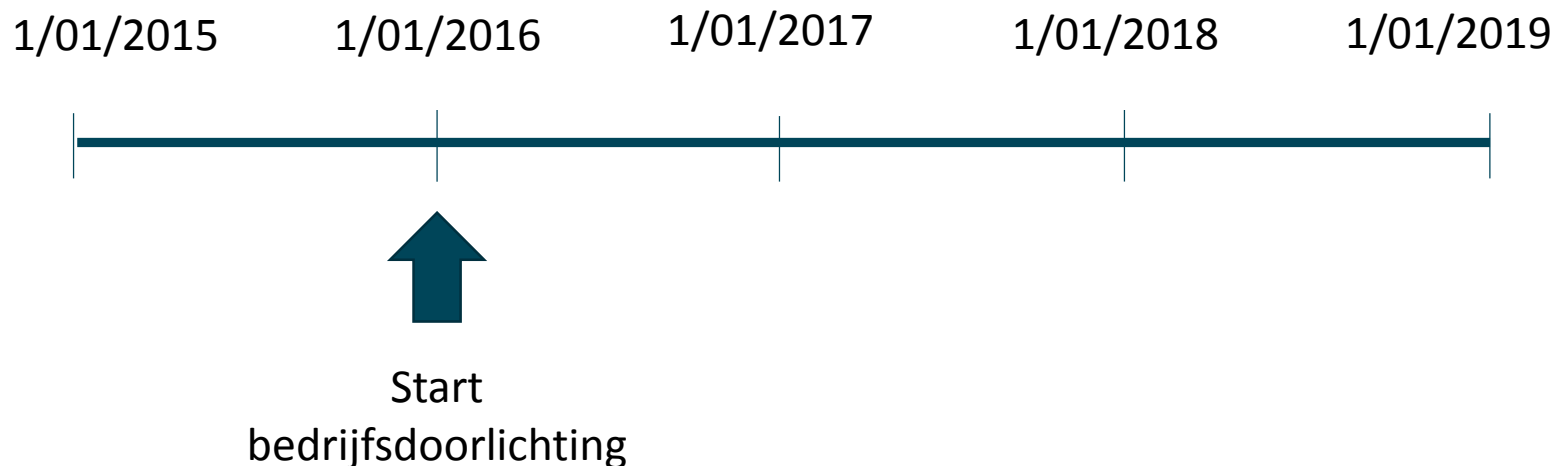
 - Toeslagrechten: **geen** effect
- UITZONDERING : na boete voor niet correcte mestafzet

Bedrijfsdoorlichting

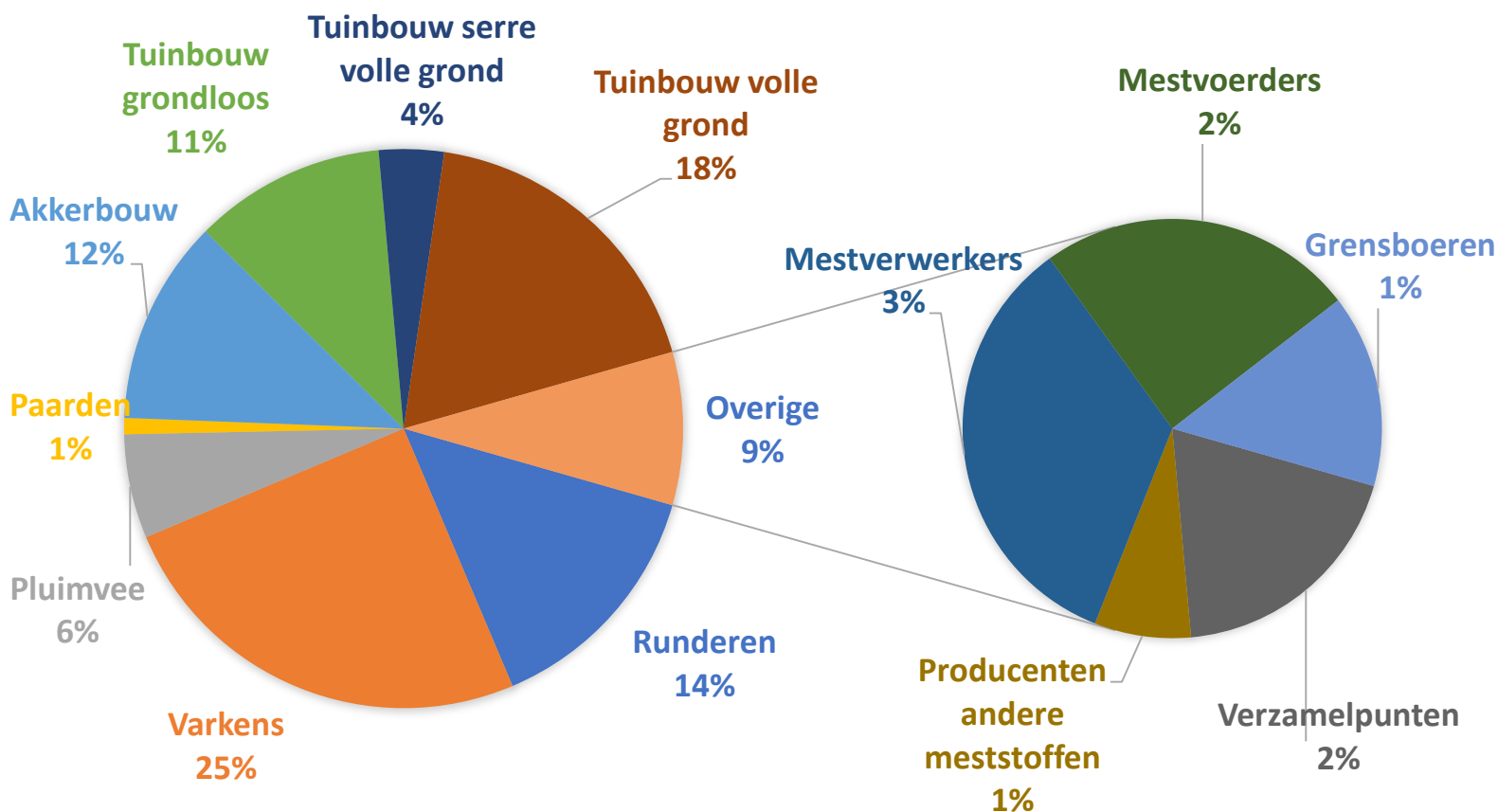
- ▶ Doel 3000 bedrijfsdoorlichtingen in periode 2015-2018 (AP)
- ▶ Jaarlijks 750
- ▶ Indeling in thema's:
 - Productiebedrijven: rundvee, varkens, pluimvee, paarden
 - Tuinbouw: volle grond, serre volle grond, grondloos
 - Akkerbouw
 - Uitbaters: mestverwerking, mestvoerders, mestverzamelpunten, producenten andere meststoffen

Bedrijfsdoorlichting: resultaten

- ▶ 2015: 750
- ▶ vanaf 2016: 1138 bedrijfsdoorlichtingen afgerond, 369 lopende

Aandeel bedrijfstakken in de bedrijfsdoorlichtingen

Belangrijkste vaststellingen per thema

- ▶ Veeteeltbedrijven
- ▶ Tuinbouwbedrijven
- ▶ Akkerbouw
- ▶ Mestverwerking
- ▶ Mestvoerders
- ▶ Verzamelpunten

Doorlichting veeteeltbedrijven

- ▶ Meest voorkomende vaststellingen:
 - Aangifte:
 - × opslag: overschatting opslag ifv balans in evenwicht (VA en RU)
 - × veebezetting bij bedrijven die dicht tegen hun beschikbare NER produceren (VA en PL)
 - × staltype (traditioneel tov emissie-arm)
 - × gronden die niet als landbouwgrond in gebruik zijn (voetbalperceel, bosjes,)
 - × Kunstmestgebruik – G-percelen problematisch
 - Stal niet geconstrueerd/uitgebaat volgens voorwaarden emissie-arme stal (VA en PL)
 - Waters die niet werken/niet aanstaan – te lage productie spui (varkens)

Doorlichting veeteeltbedrijven

- ▶ Meest voorkomende vaststellingen:
 - Opslag niet volgens constructievoorwaarden VlareM
 - Afvoer obv (te) hoge inhoudswaarden mest (VA of VA + RU)
 - ✗ Op bedrijven met gronden: te weinig afvoer mestvolume met mogelijke overbemesting eigen gronden
 - Afvoer met foutieve mestcode (zeugenmest of mengeling afgevoerd als MV-mest obv RW)
 - MAD niet in overeenstemming met AGR-GPS signalen
 - Niet naleven van derogatievoorwaarden (RU)

Bedrijfsbezoeken - foto's

- Foutieve aangifte percelen (fictieve afzetruimte)

Bedrijfsbezoeken - foto's

► Aanpassing constructies / lozing

Doorlichting Tuinbouw

- ▶ Meest voorkomende vaststellingen:

GRONDLOOS

- Nutriëntenverliezen door
 - × lekkende folie
 - × onvoldoende opvang drainwater
 - × onvoldoende opvang spuistroom
- Overzicht kunstmestgebruik ontbreekt
- Berekening hoeveelheid spuistroom onduidelijk

VOLLE GROND

- Niet oordeelkundige bemesting: hoeveelheden, tijdstip
- Te weinig aangifte kunstmestgebruik

BEDRIJFSBEZOEKEN – foto's

- Lozingen en nitraatmeting van lozingswater

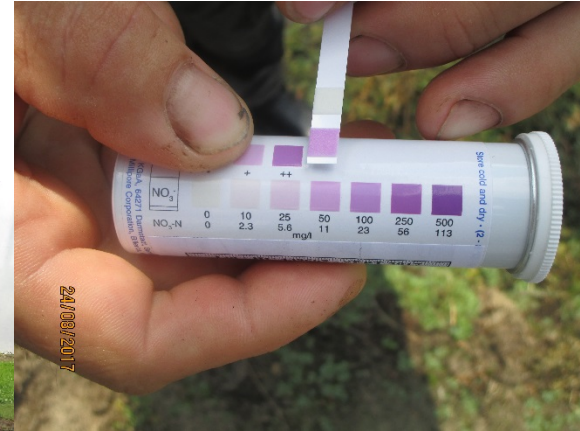
BEDRIJFSBEZOEKEN - foto's

- ▶ Lekkende leidingen

BEDRIJFSBEZOEKEN

► Afstroming trayvelden

BEDRIJFSBEZOEKEN

- Overloop opslag: vuil drainwater stroomt in gracht

BEDRIJFSBEZOEKEN

- ▶ opslag vuil drainwater loopt over beton via putje naar gracht

BEDRIJFSBEZOEKEN

- ▶ spoelwater van glasreiniging en ontsmetting serre

Doorlichting akkerbouwbedrijven

- ▶ Meest voorkomende vaststellingen
 - Aanvoer van mest zonder de vereiste documenten / meer mestvolumes ontvangen dan vermeld op de documenten
 - Aanvoer van mest met niet representatieve mestsamenstelling (vnl. digestaat/effluent)
 - Te weinig aangifte kunstmestgebruik
 - Aan- en afvoer mest van derden: fungeert als mestverzamelpunt, maar niet als dusdanig geregistreerd
 - Onjuist gebruik grensboerdocumenten

Doorlichting mestvoerders

- ▶ Meest voorkomende vaststellingen:
 - Geen correcte opmaak van transportdocumenten
 - Rijden zonder transportdocumenten
 - Rijden met ongeldige analyses (zeker bij mestvoerders die ook staalnemer zijn)
 - Verkeerd gebruik van het AGR-GPS systeem
- ▶ Gevolgen
 - Weinig maatregelen opgelegd – wel boetes en zelfs een schorsing!
 - Documenten laten wijzigen
 - Maatregelen:
 - × Vrachten wegen en weegbonnen bijhouden/doorgeven
 - × Maatregelen voor tvo's om mestverliezen te voorkomen

Doorlichting mestverzamelpunten

- ▶ Meest voorkomende vaststellingen
 - Foutieve aangifte (hoeveelheid in opslag)
 - Geen of foutieve registers
 - Afvoeren met foutieve mestcodes en/of foutieve mestsamenstellingen
- ▶ Opgelegde maatregelen
 - Verplichte mestanalyse van opslag of van afgevoerde mest
 - Periodiek overmaken gegevens (registers)
 - Bedrijfsvoering aanpassen ivm mogelijke nutriëntenverliezen (opslag niet conform VLAREM – opslag te vol)

Doorlichting mestverwerkers

- ▶ Meest voorkomende vaststellingen
 - Transportdocumenten: foutief analyse gebruik, voor- en namelden burenregelingen, vergelijking met weeggegevens, overdrachten met landbouwbedrijf
 - (te) Hoge analyse waarden
 - Gebruik en notering debietmeters
 - Vergunning: capaciteit overschreden, tijdstippen aan- en afvoer, poorten niet gesloten
 - Opmeten lagunes

Doorlichting mestverwerkers

► Gevolgen

- Aanpassing transportdocumenten
- Niet toekennen van MVC's
- Boetes voor transportovertredingen
- Massaprotocol intrekken
- Doorgeven vaststellingen ikv vergunning aan Milieu Inspectie.

► Resultaten

- Correcte mestafzetdocumenten (aantal vrachten, juiste analyses, weeggegevens)
- Bijwonen staalnames – schorsing 2 staalnemers-verwerkers
- Aanpassen milieuvergunning (capaciteit, voorwaarde aan- en afvoer voor 7 en na 19 uur)

Globaal overzicht gevolgen

(tot 30/06/2017)

► Aanpassing gegevens

Aanpassing gegevens	Aantal
Dierbezetting	44
Staltype	14
Beweiding	8
Mestverwerkingscertificaten	3
Opslag	100
Kunstmestgebruik	87
Deel 4 aangifte (spuistroom en groeimedium)	20
Transportdocumenten	7652

Globaal overzicht gevolgen

- ▶ Maatregelen
- ▶ Doel:
 - Beter zicht krijgen op activiteiten bedrijf
 - Oordeelkundiger gebruik van meststoffen
 - Verzekeren naleving wetgeving
- ▶ 47% van de bedrijven kregen maatregelen, gemiddeld 1,7 per bedrijf

Globaal overzicht gevolgen

► Maatregelen

Opgelegde maatregel	Aantal
Bijhouden bemestingsregister en/of -plan	65
Aanpassen landbouw- en bemestingspraktijk	32
Nitraatresidu laten bepalen op een bepaald perceel (perceelsevaluatie)	10
Nitraatresidu laten bepalen op meerdere percelen (bedrijfsevaluatie)	20
Overmaken gegevens en stavingstukken aan de Mestbank	157
Correctie van gegevens op documenten (bv aangifte, mestafzetdocumenten, verzamel aanvraag, ...)	9
Registreren van bedrijfsspecifieke gegevens (bv debietmeters plaatsen en de meterstand bijhouden voor spuiwater, register N en P bijhouden voor aanmaak voedingswater, transporten laten wegen en bijhouden, register mestscheiding, ...)	20
Verplichte mestanalyses laten uitvoeren en verplicht bepaalde mestsamenstelling gebruiken	43
Vooraf melden staalname van mest of bodem	44

Globaal overzicht gevolgen

► Maatregelen

Opgelegde maatregel (vervolg)	Aantal
Alle mesttransporten door een erkend mestvoerder laten uitvoeren	11
Aan- of afvoerverbod van een bepaalde meststof	6
Verbod op alle meststoffentransport	2
Uitvoeren van een specifieke actie en dit melden aan de Mestbank (bv melden als iets in gebruik genomen is, als iets aangepast is, als iets gerepareerd is, als een put leeg is, ...)	32
Bedrijfsvoering aanpassen ivm (mogelijke) nutriëntenverliezen	52
Zich in orde stellen met erkenning of vergunning (bv. schrappen voertuig, correcte nummerplaat doorgeven, voorwaarden Verordening (EG) 1069/2009 respecteren)	9
Totaal	512

Globaal overzicht gevolgen

► Sancties

- Schorsing erkend mestvoerder en 2 staalnemers-verwerkers
- Intrekken MVC's: 6
- Geen derogatie: 2

► Aanbevelingen

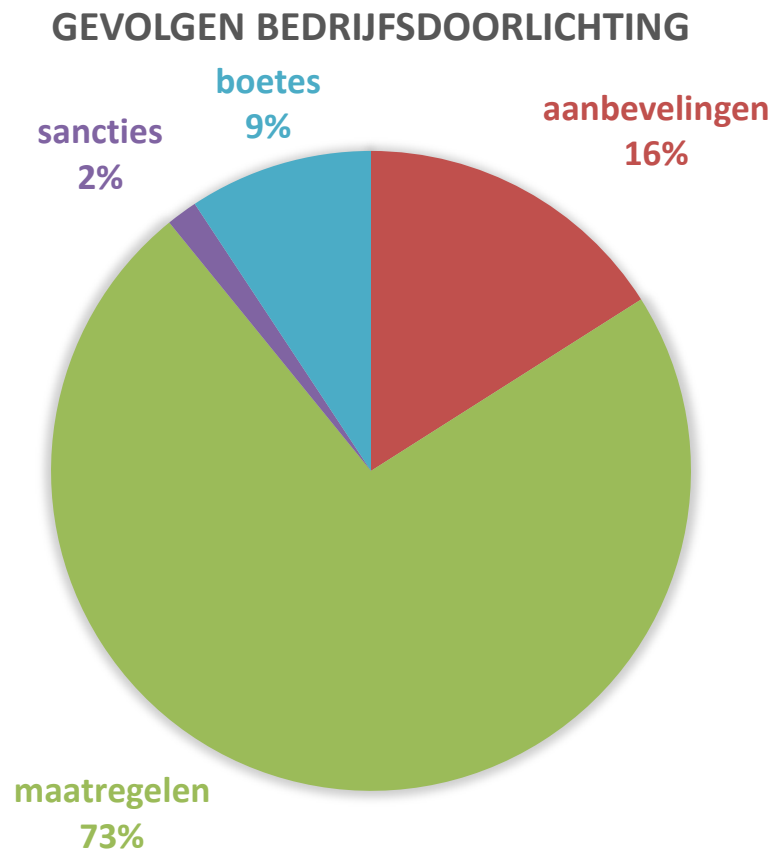
- 112 bedrijven kregen aanbevelingen, gemiddeld 2 per bedrijf
- Vooral over bemestingspraktijk

Globaal overzicht gevolgen

► 47 bedrijven met boete(s)

Omschrijving boete	Aantal	Bedrag
Niet bewezen mestafzet	9	457638
Foutieve aangifte	24	6050
Niet of foutief bijhouden dierregister	1	250
Meer dieren dan toegekende NER	4	18135
Mestsamenstelling niet op basis van juiste methode door aanbieder/afnemer	2	1400
Transportdocumenten niet opgemaakt of geen voormelding transport	7	24500
Niet naleven doorlichtingsmaatregel	18	7250
Eindtotaal	65	515223

Globaal overzicht gevolgen

Twée praktijkvoorbeelden

- ▶ Varkensbedrijf
- ▶ Tuinbouwbedrijf

Varkensbedrijf

Situering van het bedrijf

- ▶ Varkensbedrijf met biggen en mestvarkens
- ▶ Selectie owv nauwe samenwerking met bedrijf echtgenoot (zeugen)
- ▶ Niet-focusbedrijf
- ▶ EA stal met zure wasser

Vaststellingen

Bezoek in juni 2016 en januari 2017

- ▶ Aangifte dierbezetting OK (wel tekort NER in 2015)
- ▶ 2015: groot deel dierlijke productie (m3) niet afgezet – afvoer op hoge waarden --> balans in evenwicht
- ▶ 2015: Zeer lage aangifte spuiwater
- ▶ 2016 alle gronden overgenomen van bedrijf echtgenoot (focusbedrijf met maatregelen categorie 3)
- ▶ Afzet spuiwater volledig op eigen gronden
- ▶ Zeer hoge aangifte opslag --> Opmeting van de putten (capaciteit + hoeveelheid)

Maatregelen/aanbevelingen en gevolgen

Maatregelen

- ▶ Maandelijks debietmeterstanden wassers doorgeven
- ▶ Uitvoeren van een bedrijfsevaluatie
- ▶ Melding van de staalname ikv bedrijfsevaluatie
- ▶ Verplicht inzaai van vanggewas

Aanbevelingen

- ▶ Minimaal jaarlijkse dierlijke productie afzetten en jaarlijkse stockopbouw vermijden

Gevolgen

- ▶ Aanpassing opslagcapaciteit mestopslag

Resultaat evaluatie 2016 - 2017

- ▶ **Correctie RR cijfers** biggen PJ 2016 (foutieve aangifte)
- ▶ **Extra NER MVW** aangekocht voor 2016
- ▶ **2016: meer afvoer van mest (m3)** – afvoer op hoge waarden --> veel meer afvoer van nutriënten dan geproduceerd of aanwezig.
- ▶ Debietmeterstanden werden maandelijks doorgegeven:
Productie spuiwater is hoger in 2016.
- ▶ Resultaat bedrijfsevaluatie 2016 => FC bedrijf maatregelencat. 1
- ▶ In 2017 gronden terug overgedragen naar echtgenoot
- ▶ Afvoer mest in 2018 nog verder opvolgen.

Aardbeiteler

- ▶ Bedrijf uit risicolijst tuinbouw
- ▶ Teelt aardbeien op groeimedium (serre en stellingteelt)
- ▶ Teelt aardbeien niet permanent overkapt in volle grond
- ▶ Er is geen afvoer van spuistroom
- ▶ Geeft 100% recirculatie aan
- ▶ Aanvoer van rundermest
- ▶ Geeft opslagcapaciteit van 59m³ aan op aangifte

Bedrijfsbezoek 14 oktober 2016

Werkelijke opslag 1m³

- Afvoer drainwater naar moestuin via tuinslang

Vaststellingen

- ▶ Geen opslagcapaciteit, alle drainwater naar moestuin
- ▶ drainwater sijpelt door grondplastic in serre
- ▶ Veel fouten in aangifte MB
 - Opslagcapaciteit 59m³ ➡ geen opslag
 - 100% recirculatie ➡ geen recirculatie
 - Niet permanent overkapte teelt ➡ permanent overkapt
- ▶ Geen opvang voor trayvelden voedingswater loopt af naar de baangracht

Afspraken met de tuinder

- ▶ Vervangen van grondplastic en aanpassen afvoer voor 1 maart 17
- ▶ Gegevens voor aangifte naar waarheid invullen
- ▶ Voorzien van opslag drainwater tegen 1 maart 17
- ▶ Voorzien opslag aan trayveld tegen 1 augustus 2017

Resultaat bezoek 7 maart 2017

- ▶ Plastiek in de serre werd vervangen
- ▶ PVC schroefdoorvoeren werden geplaatst voor de afvoer van drainwater
- ▶ Bijkomende afvoerbuis voor drainwater vanuit serre naar opvangput van 1 m³ werd aangelegd
- ▶ Opslag van 60 m³ werd gebouwd
- ▶ Gaat tegen 1 augustus opvangput plaatsen aan trayveld voor de opvang van voedingswater/drainwater. => opvangbassin is inmiddels aangelegd.

Foto's vaststellingen 7 maart 2017

Plastiek werd vervangen

Bijkomende afvoerbuys drainwater

Opslag spuistroom 60 m³ geplaatst

Samenvattend

- ▶ Op heel wat bedrijven verbetering mogelijk
 - ▶ In verschillende sectoren
 - ▶ Medewerking van de bedrijven is goed
 - ▶ Maatregelen worden in grote mate nageleefd
 - ▶ Impact eigen bedrijfsvoering op het milieu wordt onderschat
 - ▶ Meten = weten (willen weten)
-
- ▶ Resultaten tonen aan dat het kan